Sygn. akt **OS 2/23**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (…) r.

w składzie:

Przewodniczący: **r.pr. Tomasz Grabek**

Sędziowie: **r.pr. Bożena Bilkiewicz-Bańka - sprawozdawca**
r.pr. Arkadiusz Wagner

Protokolant: Joanna Kowalska

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (…) r. sprawy ze skargi (…) na postępowanie radcy prawnego (…) na skutek odwołania z dnia (…) r. od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (…) r., sygn. akt RD-(…) o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. art. 438 pkt 2 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i pkt 5 k.p.k. (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 z późn. zm.) oraz art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1166) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (…) r., sygn. akt RD-(…)i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący: Członkowie:

……	……	……
r.pr. Tomasz Grabek	r.pr. Bożena Bilkiewicz-Bańka	r.pr. Arkadiusz Wagner

OS 2/23

UZASADNIENIE

W dniu (…) r., do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło zawiadomienie działającego w imieniu (…) z siedzibą w (…) (zwanej dalej Spółką) prokurenta (…) informujące o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego (…), ze szkodą dla Spółki.

Skarżąca zarzuciła radcy prawnemu, że jako pełnomocnik (…) w pozwie o zapłatę z dnia (…)r. skierowanym do Sądu Rejonowego (…) użył sformułowań z których wynika, że Spółka (w innym postępowaniu skutkującym wydaniem nakazu zapłaty z dnia (…) sygn. akt (…)) *wprowadziła sąd w błąd*, a osoby działające w imieniu Spółki dokonały *wyłudzenia drugiej zapłaty na tę samą fakturę*. Do zawiadomienia załączyła kopię pozwu.

W piśmie z dnia (…) r. (data wpływu) skarżąca rozszerzyła swoje zawiadomienie wskazując na podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego (…), który w zażaleniu na postanowienie Sądu Rejonowego (…) z siedzibą w (…) z dnia (…) r. sygn. akt: (…) podał, że Spółka dokonała wyłudzenia na szkodę (…). W ocenie prokurenta Spółki stanowiło to nadużycie wolności słowa oraz przekraczało granice określone przepisami prawa oraz rzeczową potrzebą to jest o czyn kwalifikowany z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz art. 38 ust.1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Do zawiadomienia załączyła kopię zażalenia.

W toku prowadzonych czynności sprawdzających Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (dalej Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego) wezwał radcę do pisemnego ustosunkowanie się do zawiadomienia, a także przedłożenie stosownych dokumentów.

Postanowieniem z dnia (…) r. w sprawie o sygn. akt RD-(…) Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego odmówił wszczęcia dochodzenia przeciwko radcy prawnemu (…)uznając na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z art. 74^1 ustawy o radcach prawnych, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

W uzasadnieniu postanowienia Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego opisał przebieg postępowania wymieniając dokonane czynności i opisując zgromadzone w sprawie dowody.

Dokonując analizy prawnej sprawy przywołał treść art. 64 ustawy o radcach prawnych. Uznał, że działania radcy prawnego nie wpisują się w definicję czynu dyscyplinarnego, ponieważ pozostawał on i nadal pozostaje w przekonaniu, że doszło do wprowadzenia w błąd

i zasądzenia na rzecz Spółki kwoty pomimo zaspokojenia jej jako wierzyciela.

Opisując chronologię ustalonych zdarzeń Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego stwierdził, że doszło bezpodstawnego wzbogacenia po stronie Spółki, a także niepoinformowania komornika o zaspokojeniu jej jako wierzyciela i dopiero następnie wytoczone zostało powództwo z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Oznajmił, że w skardze na działanie radcy prawnego „zostało zatem pominiętych wiele okoliczności mających znaczenie dla wyjaśnienia niniejszej sprawy".

Skonkludował, że zachowania radcy prawnego są zgodne z prawem i zasadami etyki i tym samym nie wyczerpują znamion czynów dyscyplinarnych, co znajduje potwierdzenie w zebranym materiale dowodowym.

W złożonym odwołaniu działający w imieniu Spółki jej prokurent kwestionując postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego i zawartą w nim argumentację, wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do tego organu celem wszczęcia postępowania.

Zarzuciła, że kwestionowane postanowienie Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego narusza art. 94 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art.74[1] ustawy o radcach prawnych poprzez brak sprecyzowania jakiego/jakich czynu/czynów to orzeczenie dotyczy. Wskazała ponadto, na dowolne i błędne przyjęcie, że radca prawny (…) swym zachowaniem nie nadużył wolności słowa oraz nie przekroczył granic określonych przepisami prawa oraz rzeczową potrzebą, a tym samym bezzasadnie odmówił wszczęcia postępowania.

W uzasadnieniu odwołania rozwijając zarzuty podniosła, że pierwotnie Spółka wskazała na popełnienie jednego czynu szczegółowo opisanego w zawiadomieniu datowanym na (…) r. Jednakże z biegiem wydarzeń rozszerzyła jego treść o drugi czyn szczegółowo opisany w uzupełnieniu zawiadomienia datowanego na (…) r. Na podstawie analizy zaskarżonego postanowienie nie sposób ustalić czy dotyczy ono dwóch czynów, pierwszego z nich, czy też drugiego z nich. Tym samym nie można wywnioskować zakresu przeprowadzonego i ukończonego postępowania. W ocenie skarżącej należy uchylić postanowienie aby Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego jednoznacznie określił jakiego/jakich czynu/czynów dotyczy postępowanie.

Kwestionując ustaloną przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego kolejność zdarzeń podkreśliła, że wszczęte z inicjatywy Spółki postępowanie cywilne, zakończyło się prawomocnym nakazaniem (…) zapłaty kwoty dochodzonej jego pozwem z dnia (…)r. Podniosła, że w **realiach przedmiotowej sprawy przysporzenie po stronie Spółki miało oparcie w prawomocnym orzeczeniu Sądu, które zgodnie z** art. 365 § 1 k.p.c. wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy

państwowe i organy administracji publicznej. Skarżąca podniosła, że radca prawny składając pozew miał pełną świadomość, że sporny nakaz zapłaty jest prawomocny (str. (…)jego pozwu) i z chwilą jego uprawomocnienia się po stronie (…) powstał obowiązek jego wykonania. Nazywanie zaistniałej sytuacji „wyłudzeniem" czy też „wprowadzaniem Sądu w błąd" jak uczynił to radca prawny podważa fundamenty demokratycznego państwa prawnego.

Odwołanie wniesione w terminie przez prokurenta skarżącej Spółki zostało rozpoznane na jawnym posiedzeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (dalej zamiennie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny lub Sąd) w dniu (…) r., na które strona skarżąca nie stawiła się.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Po rozpatrzeniu argumentów odwołania i materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny doszedł do przekonania, że jego zarzuty co do zasady zasługują na uwzględnienie. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uwzględnił odwołanie strony skarżącej bowiem nie znalazł wystarczających przesłanek do obalenia jego argumentów tym bardziej, że dostrzegł z urzędu również inne uchybienia niepodniesione przez stronę.

W pierwszej kolejności Okręgowy Sąd Dyscyplinarny stwierdza, że w stosunku do postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, przewidziany został tryb jego zaskarżenia, w którym Sądy - po przeprowadzeniu posiedzenia - wydają postanowienie. Czynności sądów dyscyplinarnych są w tym trybie czynnościami prowadzonymi w całości przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego, a funkcją tych czynności jest jedynie kontrola zasadności postanowienia wydanego przez rzecznika dyscyplinarnego. W toku postępowania Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie prowadzi dodatkowego postępowania dowodowego. Niedopuszczalne jest także wszczęcie z urzędu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radcy prawnego w wyniku rozpoznania odwołania od postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia tego postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2004r., sygn. akt SDI 39/04). Obowiązkiem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego było rozpoznanie odwołania skarżącej Spółki i utrzymanie w mocy bądź uchylenie zaskarżonego orzeczenia czy też zmiana zaskarżonego postanowienia ale tylko i wyłącznie w zakresie podstawy prawnej wynikającej z art. 17 § 1 k.p.k.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami podstawą faktyczną wszczęcia dochodzenia w postępowaniu dyscyplinarnym jest istnienie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez radcę prawnego przewinienia dyscyplinarnego. Dochodzenie wszczyna się w formie postanowienia, które powinno być poprzedzone postępowaniem sprawdzającym.

Sąd podkreśla, że w świetle ustawy o radcach prawnych, wypowiedzi radcy prawnego zawarte w pismach formułowanych w imieniu mocodawcy w ramach wykonywania przez radcę prawnego czynności zawodowych, nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli pozostają w granicach prawa i rzeczowej potrzeby ocenianej w kontekście całokształtu sprawy w której czynność ta była podejmowana. Dopiero po przekroczeniu tych granic możliwe jest rozważanie odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego, o ile równocześnie oceniane wypowiedzi naruszałyby określone standardy etyczne wynikające z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W świetle unormowań art. 38 ust. 1 i 4 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny w swoich wystąpieniach zobligowany jest do wstrzemięźliwości, umiaru, współmierności i oględności w wypowiedziach, wobec wszystkich uczestników postępowania, tak aby nie uchybić godności zawodu. Nawet w razie niewłaściwego zachowania osób biorących udział w postępowaniu sądowym radca prawny powinien wykazać się opanowaniem i taktem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2019 r., sygn. akt II DSI 28/19).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny stwierdza, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przedwcześnie uznał, iż sprawa została wyjaśniona w stopniu wystarczającym do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia. Istotne w sprawie kwestie nie zostały wyjaśnione przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego toteż zarzuty strony skarżącej zasługują na podzielenie. Stan sprawy wskazuje, że niezbędne jest przeprowadzenie dalszych uzupełniających czynności sprawdzających aby ustalić w sposób niebudzący wątpliwości czy mogło nastąpić popełnienie zarzucanych przez stronę skarżącą przez radcę prawnego (…) zindywidualizowanych przewinień dyscyplinarnych.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zignorował fakt, że strona skarżąca w piśmie z dnia (…) r. (data wpływu) faktycznie rozszerzyła zawiadomienie o możliwości popełnienia przez radcę prawnego (…) przewinienia dyscyplinarnego poprzez użycie przez niego po raz kolejny w piśmie procesowym „słów zakwestionowanych przez stronę skarżąca", tym razem w zażaleniu z dnia (…) r.

Sąd stwierdza, że radca prawny użył ponownie kwestionowanych przez stronę skarżącą sformułowań (czyli słów „*pozwana bezprawnie wyłudziła"* oraz „*podstępne*

postępowanie pozwanej”) już po zakończeniu postępowania wszczętego zawiadomieniem (…) (mocodawcy radcy prawnego (…)) z dnia (…) r. o możliwości popełnienia przez Spółkę przestępstwa wyłudzenia. Z akt sprawy wynika, że postanowieniem z dnia (…) r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w (…) odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie niekorzystnego rozporządzenia przez (…) mieniem poprzez wprowadzenie go *w* błąd (przez Spółkę) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej co do konieczności uregulowania płatności tj. o czyn z art. 286 § 1 k. k na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego**.** Postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia (a nie jak wskazał Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania**)** nie zostało zakwestionowane poprzez złożenie środka zaskarżenia.

Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania wymagało także uprzedniego poinformowania radcy prawnego o wniesieniu w stosunku do niego kolejnego zawiadomienia zawierającego zarzut popełnienia przez niego kolejnego przewinienia dyscyplinarnego. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego sprzecznie z ciążącymi na nim obowiązkami nie umożliwił radcy prawnemu ustosunkowania się do zarzutów sformułowanych w rozszerzeniu zawiadomienia (jego uzupełnieniu) oraz pozbawił go prawa do złożenia stosownych wyjaśnień w tym przedmiocie. Zdaniem Sądu koniecznym było odebranie od radcy prawnego wyjaśnień co do okoliczności użycia kolejnych kwestionowanych sformułowanych w składanym piśmie procesowym – w zażaleniu z dnia (…) r,. skierowanym do Sądu Okręgowego w (…) na postanowienie z dnia (…) r. sygn. akt (…).

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego lakoniczność uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej podstaw faktycznych i prawnych rozstrzygnięcia o odmowie wszczęcia dochodzenia, uniemożliwia przeprowadzenie pełnej jego kontroli instancyjnej. Jeżeli w ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w skardze na działanie radcy prawnego zostały pominięte okoliczności mające znaczenie dla wyjaśnienia niniejszej sprawy to jego obowiązkiem było ich ustalenie i naświetlenie, przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie. Czynności postępowania sprawdzającego powinny dotyczyć warstwy faktycznej, czyli ustalenia czy określone czyny - zdarzenia miały miejsce; oceny prawnej zdarzeń, czyli ustalenia czyli zaistniałe czyny są przewinieniem dyscyplinarnym oraz problematyki procesowej, czyli ustalenia czy nie zachodzą przesłanki negatywne powodujące niedopuszczalność postępowania.

W tym miejscu celowe jest zasygnalizowanie, w związku z prowadzonym postępowaniem ustawowego obowiązku każdego rzecznika dyscyplinarnego, rozpoznania

sprawy po zebraniu materiału dowodowego w zakresie wynikającym z art. 307 k.p.k., także w ramach postępowania sprawdzającego.

Reasumując Sąd stwierdza, że w jego ocenie bez wyjaśnienia powyższych istotnych okoliczności sprawy oraz zebrania, zabezpieczenia i w niezbędnym zakresie utrwalenia istotnych w sprawie dowodów (art. 297 § 1 pkt 1, pkt 4 i pkt 5 w związku z art. 330 § 1 k.p.k.) nie jest możliwa prawidłowa ocena czy istnieje uzasadnione podejrzenie, że doszło do popełnienia przez radcę prawnego zarzucanego mu przez skarżącą Spółkę przewinienia dyscyplinarnego. Sąd wskazuje, że niniejsze postanowienie nie przesądza sposobu przyszłego rozstrzygnięcia bowiem ponowne rozstrzygnięcie sprawy jest zależne od wyników postępowania dowodowego, jakie powinien powtórnie przeprowadzić Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego z uwzględnieniem regulacji art. 11 ustawy o radcach prawnych.

Mając powyższe na uwadze Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do ponownego jej rozpoznania.

POUCZENIE:

Niniejsze postanowienie jest ostateczne i nie przysługuje od niego prawo wniesienia odwołania - art. 74^1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022r., poz. 1166) w związku z art. 426 § 1 k.p.k.

Przewodniczący Sędziowie:

……..…….. …… ……

r.pr. Tomasz Grabek r.pr. Bożena Bilkiewicz- Bańka r.pr. Arkadiusz Wagner